

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 21Co/16/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2117205989
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2117205989.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Bibiány Ťažiarovej v spore žalobcu: A. B., nar. XX.X.XXXX, trvalý pobyt C. B. XXX/XX, D. E., zastúpeného advokátkou: PhDr. JUDr. Jaroslava Balážiová, Paulínska 17, Trnava, proti žalovanej: F. A., nar. XX.X.XXXX, trvalý pobyt G. XXXX/XX, H., zastúpenej: SODOMA VULGAN, spol. s r. o., Kominárska 2,4, Bratislava - mestská časť Nové Mesto, IČO: 47 254 084, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 4. septembra 2023 č. k. 33C/24/2017-427, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v prvom výroku (I.) o zrušení podielového spoluvlastníctva strán sporu m e n í tak, že zrušuje sa podielové spoluvlastníctvo žalobcu a žalovanej k nehnuteľnostiam: dom súpisné číslo XX, na pozemku parcela registra „C“ parcelné číslo 79/2, v katastrálnom území D. E., obec D. E., okres Trnava, zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX Okresného úradu Trnava, katastrálny odbor a hospodárska budova na pozemku parcela registra „C“ parcelné číslo 79/3, v katastrálnom území D. E., obec D. E., okres Trnava, zapísaná na liste vlastníctva č. XXXX Okresného úradu Trnava, katastrálny odbor.

II. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v druhom výroku (II.) o prikázaní nehnuteľností do výlučného vlastníctva žalobcu, v treťom výroku (III.) o povinnosti žalobcu zaplatiť žalovanej náhradu jej spoluvlastníckeho podielu a v piatom výroku (V.) o náhrade trov konania, p o t v r d z u j e.

III. Odvolanie proti štvrtému výroku rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhov žalovanej na uloženie poriadkovej pokuty (IV.) odvolací súd o d m i e t a.

IV. Žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie prvým výrokom (I.) zrušil podielové spoluvlastníctvo strán sporu k nehnuteľnostiam; druhým výrokom (II.) prikázal do výlučného vlastníctva žalobcu nehnuteľnosti: dom súpisné číslo XX, na pozemku parcela registra „C“, parcelné číslo 79/2, v katastrálnom území D. E., obec D. E., okres Trnava, zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX Okresného úradu Trnava, katastrálny odbor a hospodársku budovu bez súpisného čísla, postavenú na pozemku parcela registra „C“ parcelné číslo 79/3, v katastrálnom území D. E., obec D. E., okres Trnava, zapísanú na liste vlastníctva č. XXXX, Okresného úradu Trnava, katastrálny odbor; tretím výrokom (III.) uložil povinnosť žalobcovi zaplatiť žalovanej náhradu jej spoluvlastníckeho podielu vo výške 33.975,80 eur; štvrtým výrokom (IV.) zamietol návrhy žalovanej na uloženie poriadkovej pokuty zástupkyňi žalobcu zo dňa 23.6.2023 a 26.6.2023 a piatym výrokom (V.) rozhodol, že žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnej výške. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 136 ods. 1, 2, § 137 ods. 1, 2, § 141 ods. 1, § 142 ods.

1, 3, § 151n ods. 1, § 151o ods. 1 až 3 O. z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), § 216 ods. 1, 2 CSP (Civilný sporový poriadok č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov).

2. Vecne zdôvodnil, že predmetom podielového spoluvlastníctva strán sporu je stavba domu (pôvodne rodičovského domu žalobcu a žalovanej, ktorí sú súrodencami) a hospodárskej stavby bez súpisného čísla, bez pozemkov, v spoluvlastníckom podiele 1/8 žalobca a 7/8 žalovaná. Vlastníkom pozemkov, na ktorých stojí dom a hospodárska stavba (tiež príslušného pozemku) je žalobca. Ku konfliktom strán konania začalo dochádzať v súvislosti s delením rodičovského majetku. Po neuznaní dôvodov k vydedeniu žalobcu právnu predchodkyňou (matkou), ako neopomenuteľnému dedičovi žalobcovi prislúchal spoluvlastnícky podiel k domu 1/8 a žalovanej ako závetnej dedičke spoluvlastnícky podiel 3/8. V dedičskom konaní po druhom rodičovi (otcovi) žalovaná využila možnosť započítať dar poručiteľa žalobcovi ako synovi, v dôsledku čoho zdedila zostávajúci spoluvlastnícky podiel k domu 1/2 žalovaná.

3. Súd prvej inštancie konštatoval, že nebolo sporné, že zdedený dom po rodičoch žiadna zo sporových strán neužíva a v súčasnosti chátra (ktorá skutočnosť vyplývala aj zo znaleckého posudku). Obidvaja súrodenci (strany konania) prejavili záujem o jeho prikázanie do svojho výlučného vlastníctva, avizujúc jeho následnú rekonštrukciu, postupné zveľaďovanie a užívanie. Obidvaja ako spoluvlastníci tiež tvrdili, že do nehnuteľností čiastočne investovali.

4. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že prvý zákonný spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva nebol možný (ktorý prichádza do úvahy ak sú vzťahy medzi spoluvlastníkmi nekonfliktné, no v konaní nebol sporný dlhoročný rodinný konflikt a vzájomná nevráživosť strán sporu). Nebolo ani vhodné aby každý zo spoluvlastníkov užíval reálne rozdelenú časť jednopodlažného domu v rozsahu 1/8 a 7/8, pričom znalecké dokazovanie stany konania ani nenavrholi. Opätovná námietka žalovanej v záverečnej reči, že otázku reálnej deľby mal posúdiť znalec, teda nemohla obstáť, i s poukazom na záver odvolacieho súdu v odseku 27 v jeho zrušujúcom rozhodnutí (v prejednávanej veci nebolo tvrdené, že by žalobca alebo žalovaná navrhli vykonanie dokazovania za účelom preukázania reálnej deľby nehnuteľnosti, predstavujúcej jednopodlažný dom, pričom nadobudnutím účinnosti nového procesného kódexu, t. j. Civilného sporového poriadku, došlo k zmene koncepcie dokazovania v sporovom konaní a podľa § 207 ods. 1 CSP nariadiť znalecké dokazovanie môže súd len na návrh strany konania, k čomu nedošlo). Žalobca pritom poukazoval na charakter nehnuteľnosti, ako štvorcový podpivničený dom s jedným nadzemným podlažím so štítovou strechou, ktorého reálnu deľbu v podieloch 7/8 a 1/8 si ťažko možno vôbec predstaviť a v prípade rozdelenia by museli byť vynaložené neprimerané náklady na jej realizáciu.

5. Súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí ďalej konštatoval, keďže prvý spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva nebol možný, že do úvahy prichádzalo prikázanie veci jednému zo spoluvlastníkov za primeranú náhradu, avšak sporné bolo ktorému zo spoluvlastníkov (ak majú obidvaja záujem), prihliadajúc na zákonné kritériá druhého zákonného spôsobu vyporiadania, a to veľkosť podielov a účelné využitie veci. Vystala potom pre súd otázka, čo je účelnejšie využitie veci, či prikázanie veci do vlastníctva žalovanej s väčšinovým spoluvlastníckym podielom so súčasným zriadením vecného bremena alebo prikázanie veci do vlastníctva žalobcu ako menšinového spoluvlastníka (pripraveného vyplatiť spoluvlastníčke primeranú náhradu za jej podiel), ktorý je vlastníkom pozemkov, na ktorých stoja sporné nehnuteľnosti.

6. Súd prvej inštancie tu poukazoval na pokus strán sporu dohodnúť sa mimosúdne. Žalobca navrhoval žalovanej zámenu pozemkov v jeho vlastníctve, nachádzajúcich sa pod spornou stavbou domu (a príslušného pozemku), o výmere 281 m² (pozemky registra „C“ parcelné číslo 79/1, 79/2 a 79/3, pôvodne vedené pod parcelným číslom 79), s časťou susedného pozemku vo výlučnom vlastníctve žalovanej parcela registra „C“ parcelné číslo 78/1 (z druhej strany susediacom s pozemkom syna žalobcu parcelné číslo 78/2), pričom žalobca bol ochotný dať vypracovať a financovať geometrický plán na zámenu pozemkov (hodnota pozemkov bola približne rovnaká, keď pôvodná parcela č. 79 bola ocenená sumou 80,87 eur/m² a záhrada vo výlučnom vlastníctve žalovanej 81/93 eur/m²). Po uskutočnení uvedenej zámery by podľa záveru súdu prvej inštancie bolo účelné prikázanie stavby do vlastníctva žalovanej ako väčšinovej spoluvlastníčky, ktorá by tak mala zabezpečený prístup k vypořádavanej stavbe už cez svoj pozemok, bez potreby zriaďovať vecné bremeno, ktoré predstavuje krajné a v danom prípade neefektívne riešenie (s ohľadom na negatívne vzťahy strán sporu, ich možné ďalšie konflikty

hroziace z obmedzenia vlastníckeho práva žalobcu k pozemkov). Žalovaná však po ponuke na zámenu nehnuteľností, v priebehu konania, zmarila jej uskutočnenie, uzatvorením darovacej zmluvy, ktorou previedla svoj susediaci pozemok na syna, s odôvodnením, že tak mohla urobiť. Tým podľa záveru súdu prvej inštancie spochybnila svoj tvrdený záujem o rodičovský dom, trvajúc na zriadení vecného bremena práva prechodu cez pozemky žalobcu.

7. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v rámci konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, súd môže zriadiť vecné bremeno len za predpokladu, že vyporiadanie vykoná spôsobom reálneho rozdelenia veci. Pri inom spôsobe vyporiadania, konkrétne pri prikázaní veci za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom, zriadiť právo zodpovedajúce vecnému bremenu rozhodnutím súdu nie je možné (podľa § 142 ods. 3 O. z. pri zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva rozdelením veci, môže súd zriadiť vecné bremeno k novovzniknutej nehnuteľnosti v prospech vlastníka inej novovzniknutej nehnuteľnosti; porov. R 1/1989, rozsudok NS SR sp. zn. 2Cdo/53/2004). Súd prvej inštancie dodal, že po novele Občianskeho zákonníka v ustanovení § 151o ods. 3 (zákonom č. 568/2007 účinným od 1.1.2008) je možné zriadiť vecné bremeno súdom, ak vlastník stavby nie je súčasne vlastníkom príslušného pozemku a prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak. Podmienka, že prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak nie je však splnená, ak vlastník príslušného pozemku, ktorý má slúžiť ako cesta, ponúkol vlastníkovi stavby, že mu pozemok alebo jeho časť predá, zamení alebo že mu zriadi vecné bremeno práva cesty zmluvou, a to za obvyklú cenu. Skutočnosť, že prístup zriadený cez cudzí pozemok na základe práva zodpovedajúceho vecnému bremenu môže byť pre stranu pohodlnejší alebo výhodnejší, nemôže mať pre rozhodnutie súdu význam.

8. V posudzovanej veci bolo teda možné zabezpečiť prístup k domu zámenou pozemkov, ponúknutou žalovanej žalobcom ako vlastníkom pozemkov. Postup podľa § 151o ods. 3 O. z. tak nebol prípustný, lebo vlastník pozemku (žalobca) ponúkol žalovanej zámenu, teda iný prístup k stavbe, a súd by prikázal spornú stavbu do výlučného vlastníctva žalovanej. Spravodlivé usporiadanie vzťahov strán sporu nemohlo viesť k zriadeniu vecného bremena, ale k prikázaniu domu žalobcovi ako menšinovými spoluvlastníkovi, ktorý v konaní preukázal, že má na účte, ktorým disponuje spoločne s manželkou, vyše 38.000 eur, pričom podľa znaleckého posudku hodnota spoluvlastníckeho podielu žalobkyne predstavovala sumu 33.975,80 eur (ktorá nebola medzi stranami sporná). Nehnuteľnosti podľa odborného posúdenia chátrajú (znalecký posudok Ing. Marty Chrenkovej č. 45/2022 v spojení s doplnením) a vyžadujú urýchlenú rekonštrukciu. Súd prvej inštancie prihliadal aj na skutočnosť, kto bol iniciátorom daného konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, ako i na postoj strán v spore (žalobca navrhoval riešenie sporu zámenou pozemkov, v dôsledku ktorej by sa žalovaná stala vlastníčkou sporného domu i pozemkov, na ktorých je dom postavený a predišlo by sa ďalším sporom medzi súrodencami).

9. V súlade s ustanovením § 232 ods. 3 CSP súd prvej inštancie stanovil lehotu na plnenie povinnosti žalobcu, zaplatiť žalovanej cenu určenú znaleckým posudkom za jej spoluvlastnícky podiel k predmetu zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva, v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

10. V závere napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie odôvodnil zamietnutie oboch návrhov žalovanej na uloženie poriadkovej pokuty zástupkyňi žalobcu zo dňa 23.6.2023 a 26.6.2023, nezistením žiadneho dôvodu pre navrhovaný postup, s poukazom na ustanovenie § 102 ods. 1 CSP.

11. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil ustanovením § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, ako i zásadou úspechu. Vzhľadom na plný úspech žalobcu v danom spore, vznikol mu nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v konaní neúspešnej (žalobca má preto nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v plnej výške). Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku, samostatným uznesením.

12. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalovaná v celom rozsahu, navrhujúc jeho zmenu vyhovením žalovanou navrhovanému spôsobu vyporiadania spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam (prikázaním stavieb do výlučného vlastníctva žalovanej za náhradu, so zriadením vecného bremena na pozemkoch žalobcu v jej prospech). Odvolanie odôvodnila ustanovením § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Súd prvej inštancie podľa názoru žalovanej dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, vec nesprávne právne posúdil a napadnutý rozsudok nebol riadne a vecne odôvodnený. Žalovaná namietala tvrdenie žalovaného, že bola obdarovaná matkou a poukázala

na započítanie darov od poručiťa žalobcovi. Po ukončení dedičského konania (pred notárkou a bývalou právnou zástupkyňou žalovanej) odznel žalobcov výrok (ktorý nebol vyprovokovaný), že dom podpáli, avšak súd prvej inštancie tento výrok opomenul, napriek ustanoveniu § 142 ods. 1 O. z. (v zmysle ktorého súd pri prikázaní veci za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom prihliadne aj na násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom). Obdobne súd postupoval aj v prípade preukázaného odpílenia rozvodov a odcudzenia kotla, v dôsledku čoho bola nútená dom uzamknúť. Žalovaná tiež rozporovala tvrdenie, že by došlo k návšteve domu po vyhlásení prvoinštančného rozhodnutia dva alebo trikrát.

13. Podľa názoru žalovanej v odvolaní, súd prvej inštancie sa nezaoberal zrušujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu v odsekoch 9 a 16, týkajúcich sa kvalifikovaného aplikovania zákonom stanovených kritérií pre vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, ako aj komplexného vyhodnotenia prečo jednotlivé kritériá neboli spôsobilé byť rozhodujúce (so zohľadnením špecifik vzťahujúcich sa na obytné domy). Súd sa mal zaoberať aj obranou strany konania s uvedením argumentačného základu. S poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivý proces.

14. Žalovaná namietala v odvolaní iniciovanie mimosúdneho rokovania žalobcom. Iniciatíva k zámene pozemkov vzišla od sudcu, ktorú prebral žalobca. Rozhodnutie je založené na základe znaleckého posudku žalovanej. Tvrdenie žalobcu, že chce dom rekonštruovať a následne ho darovať synovi žalobca nepodporil žiadnym dôkazom (hoci pôvodne uvádzal, že nehnuteľnosti chce využívať pre potreby bývania svojej dcéry s rodinou). Žalovaná uviedla ku konštatovaniu súdu, že obaja spoluvlastníci tvrdili, že do nehnuteľností čiastočne investovali, že ona preukázateľne investovala do stavby, avšak po deštruktívnom a násilnom správaní žalobcu bola nútená prestať a čaká na právoplatné rozhodnutie vo veci. Označila za nepodložené závery, že nebola ochotná a nemala záujem uzavrieť akúkoľvek dohodu, aby sa majetkové pomery medzi súrodencami vyriešili, a že tento krok podľa žalobcu naznačuje absenciu záujmu žalovanej domovú nehnuteľnosť reálne užívať. Platný právny poriadok neumožňuje postup v spore, ktorý by sa týkal tzv. dedovizne. V roku 1985 po odsťahovaní sa žalovanej od rodičov, žalobca s rodinou požiadal rodičov o podnájom, v ktorom kvôli sporom nevydržali dlho. Údaj o tom, že rodičovský dom bol postavený v roku 1966 nie je pravdivý (stavebné povolenie bolo vydané v roku 1962, skolaudovaný bol v roku 1965-1966). Je absurdné tvrdenie, že sa žalobca podieľal na murárskych prácach, keď v roku 1962 mal 12 rokov. Dom bol uzamknutý po ukončení dedičského konania po otcovi, pričom po vyjadrení žalobcu, že dom podpáli, žalovaná informovala susedov. Syn žalobcu sa nezdržiava v obci (býva v meste I.) a jeho dcéra býva dlhodobo v H.. Opravu stavieb žalobca nikdy nezabezpečoval.

15. Za mylné označila žalovaná v odvolaní konštatovanie, že podmienka, že prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak, nie je splnená, ak vlastník príľahlého pozemku, ktorý má slúžiť ako cesta, ponúkol vlastníkovi stavby, že mu pozemok alebo jeho časť predá, zamení, alebo že mu zriadi vecné bremeno cesty zmluvou, za obvyklú cenu. V danom prípade išlo o inú situáciu, keď vlastníka pozemku chcel zameniť iný pozemok, nie patriaci v čase vlastníkovi stavby, za jeho podiel na stavbe. Nejednalo sa preto o pohodlnejší či výhodnejší prístup, ale o núdzové riešenie situácie. K tvrdeniu protistrany, že išlo o účelový prevod pozemku zo žalovanej na syna žalovaná uviedla, že k podobnému kroku sa odhodlal aj žalobca, ktorý odstrihol prístup žalovanej k jej pozemkom. Rozsudkom súd vytvoril podmienky k ďalším sporom, keď oklieštil parcelu č. 78/1 vo vlastníctve syna žalovanej. Súd prvej inštancie podľa názoru žalovanej v odvolaní nevytvoril v zmysle nálezu Ústavného súdu SR taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty strán konania. Nevysporiadal sa s návrhom žalovanej na zriadenie vecného bremena a preto malo dôjsť k porušeniu jej procesných práv a k odopretiu spravodlivosti.

16. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu vyjadril nesúhlas s odvolacími dôvodmi. Z dôvodu gramatických chýb, logických nejasností, či zjavne chýbajúcich slov v texte odvolania, žalobca označil odvolanie za zmätočné. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval žalobca za dostatočne odôvodnené, zákonné a spravodlivé. Súd prvej inštancie sledoval inštrukcie odvolacieho súdu, keď dôsledne koncentroval svoju pozornosť na doplnenie dokazovania a vyhodnotenie výsledkov dokazovania. Kvalifikovane aplikoval stanovené kritériá pre vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, primárne uvedené v ustanovení § 142 ods. 1 O. z., pričom prihliadol na komplexne na všetky ďalšie relevantné okolnosti prípadu a uviedol náležité zdôvodnenie, prečo jednotlivé kritériá neboli v danom prípade spôsobilé byť rozhodujúce. Na podporu svojej argumentácie žalobca poukázal na rozhodnutie

Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/1727/2006, podľa záverov ktorého hľadiská uvedené v ustanovení § 142 ods. 1 O. z. je treba vziať do úvahy vždy, nejde však o hľadiská rozhodujúce (R 16/1967), pričom otázka komu bude vec prikázaná závisí od úvahy súdu. Rozhodnutie súdu môže vychádzať aj z iných skutočností, no súd musí riadne zdôvodniť, prečo kritériá výšky podielov a účelného využitia veci nie sú v konkrétnom prípade rozhodujúce (rozhodnutie NS ČR sp. zn. 22Cdo/1644/2005).

17. Súd prvej inštancie sa podľa názoru žalobcu zaoberal (aj s odkazom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo/33/2010, R 37/2012) kritériom vlastníckeho vzťahu, tak aj účelnosťou využitia veci, či násilným správaním účastníkom konania a venoval komplexnú pozornosť aj ďalším relevantným skutočnostiam. Precízne zdôvodnil prečo v konkrétnom prípade rozhodol tak, že výšku spoluvlastníckeho podielu nepovažoval za rozhodujúce kritérium. Súd prvej inštancie zdôraznil (aj s odkazom na odbornú literatúru), že je opodstatnené a zákonné považovať za účelnejšie prikázanie stavby do výlučného vlastníctva toho spoluvlastníka, ktorého podiel na ňom je síce menší, ale na rozdiel od ďalšieho spoluvlastníka stavby, má k nemu zabezpečený prístup (výlučným vlastníctvom pozemku pod stavbou a príslušného dvoru). Vzhľadom na okolnosti prípadu, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania, prikázanie veci menšinovému spoluvlastníkovi odôvodnil tiež tým, že zriadenie vecného bremena by bolo vzhľadom na špecifiká prípadu krajným a neefektívnym riešením, ktoré by nevedlo k spravodlivému usporiadaniu pomerov strán sporu. Vzal do úvahy i neochotu žalovanej zmierlivo riešiť spor a ničím nezdôvodnené odmietnutie zámeny, ktorou by žalovaná získala účelnejšie využitie jej vlastníctva.

18. Žalobca vo vyjadrení poukázal, že súd prihliadal i na skutočnosť prevodu vlastníctva k susediacemu pozemku žalovanou, ktorým zmarila možnosť zabezpečiť si prístup k vyporiadavanej nehnuteľnosti, ako spochybnenie reálneho záujmu žalovanej o rodičovský dom. Sledoval tiež zabránenie ďalším sporom a budúcim konfliktom, keď vzájomné vzťahy strán sporu vyhodnotil ako negatívne. Neprihliadol na vzájomné nenávisťné prejavy sporových strán, keďže tieto vyhodnotil ako obojstranné. Súd tiež zohľadnil kto bol iniciátorom sporu a aký bol petit žalobného návrhu. Zobral do úvahy, že žalobca preukázal schopnosť zaplatiť sumu zodpovedajúcu hodnote spoluvlastníckeho podielu žalovanej, ako i deklarovánú vôľu a schopnosť žalobcu predmetnú nehnuteľnosť svojpomocne rekonštruovať a následne s rodinou obývať. Súd zvažil skutočnosť, že o predmetné nehnuteľnosti sa žalobca v minulosti staral (najmä v čase keď v nej žil až do svojej smrti jeho otec, ktorému žalobca v starobe a v chorobe poskytoval potrebnú primeranú starostlivosť). Prihliadal na deklarovaný záujem žalovanej na prikázanie nehnuteľnosti a o jej ďalšie využívanie, či tvrdené zveľaďovanie nehnuteľnosti v minulosti, keď skonštatoval, že tvrdenia žalovanej sú menej presvedčivé.

19. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia je podľa vyjadrenia žalobcu vyčerpávajúce, obsahujúce logické objasnenie dôvodov, pre ktoré súd rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokovej časti rozhodnutia. Postoj a aktivitu žalovanej vníma žalobca ako snahu o prehlbovanie rozporov, keďže jej zámerom je dosiahnuť prikázanie nehnuteľností do svojho výlučného vlastníctva, pri súčasnom obmedzení pozemkového vlastníctva žalobcu vecným bremenom, a tým poškodiť žalobcu.

20. Žalovaná v odvolacej replike zotrvala na svojom návrhu v odvolacom konaní. Uviedla, že sa plne pridrižiava predmetného odvolania. Žalobca prostredníctvom právneho zástupcu sa podľa jej názoru obmedzuje len na osobné a nemiestne útoky.

21. Žalobca v odvolacej duplike uviedol, že písomné podanie žalovanej neprináša novú perspektívu v jej argumentácii a obmedzuje sa len na konštatovanie názorovej nemennosti. Naďalej považuje rozhodnutie prvoinštančného súdu za správne, zákonné a podané odvolanie za nedôvodné. Navrhol preto, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil.

22. Odvolací súd podľa § 34 CSP po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

23. Výrazom ustálenej súdnej praxe v prípade vyporiadania podielového spoluvlastníctva je záver, že pri rozhodovaní o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva je potrebné vždy vziať do úvahy hľadiská uvedené v § 142 ods. 1 O. z. Súd sa vždy musí zaoberať úrovňami účasti spoluvlastníkov a účelným využitím veci (porov. rozhodnutie NS ČR sp. zn. 22Cdo 941/2012). Hľadiská uvedené v § 142 ods. 1 O. z. treba vziať do úvahy vždy a ak riadna aplikácia týchto kritérií (veľkosť spoluvlastníckeho podielu a účelné využitie veci) pre strany sporu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva vyznieva rovnocenne, záleží na súde, ktoré z ďalších relevantných okolností prípadu vyhodnotí v prospech tej ktorej strany (porov. rozhodnutie NS ČR sp. zn. 22Cdo 1780/2012, sp. zn. 22Cdo 3374/2011). Rozhodnutie teda môže následne vychádzať z iných relevantných skutočností (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo 5081/2009, 22Cdo 2746/2009), a je potrebné zdôvodniť, prečo kritériá výšky podielov a účelného využitia veci nie sú v konkrétnom prípade rozhodujúce.

24. Súd prvej inštancie v prejednávanej veci dospel na základe správnych skutkových zistení k správne právnemu záveru a v odôvodnení napadnutého rozhodnutia vysvetlil dôvody, pre ktoré meritorne rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku napadnutého rozhodnutia.

25. Po odôvodnení nemožnosti reálneho rozdelenia predmetných nehnuteľností, ako primárneho spôsobu vyporiadania podielového spoluvlastníctva (porov. odsek 7 napadnutého rozsudku), ktoré v odvolacom konaní ani nebolo namietané, správne súd pristúpil k vyhodnoteniu dokazovania vo vzťahu k v poradí druhému zákonnému spôsobu vyporiadania podielového spoluvlastníctva, ktorým je prikázanie veci do vlastníctva jednému zo spoluvlastníkov za primeranú náhradu (§ 142 ods. 1 O. z.).

26. Zákon pritom stanovuje aj tu kritériá, na ktoré súd pri zrušení spoluvlastníctva prikázanim veci jednému alebo viacerým spoluvlastníkom prihliada. Sú nimi: a) veľkosť spoluvlastníckych podielov, b) účelné využitie veci, c) násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom. Je potom na úvahe súdu, aby význam jednotlivých kritérií zhodnotil (porov. Krajčo, J., Občiansky zákonník pre prax, komentár, Judikatúra NS SR, NS ČR, ESD, ESLP, komentár, Bratislava : EUROUNION, 2015, 1316 s.).

27. V prejednávanej veci prvé kritérium týkajúce sa veľkosti spoluvlastníckych podielov strán konania nebolo sporné, t.j. že žalovaná je väčšinovým spoluvlastníkom predmetných nehnuteľností (domu a hospodárskej budovy). Vyhodnotenie dokazovania tak súd prvej inštancie zameral na účelné využitie veci (ako ďalšie zákonné kritérium vyporiadania), prihliadajúc na osobitosti daného prípadu (v konaní bolo sporné, ktorej strane konania, ako podielovému spoluvlastníkovi prikázať vec do výlučného vlastníctva, keďže obidve strany prejavili o nehnuteľnosti záujem, v dôsledku čoho súd prvej inštancie sa zaoberal aj tým, či účelnejšie využitie veci bude v prípade prikázania stavieb do vlastníctva žalovanej, ako väčšinovej spoluvlastníčke, ktorá však nevlastní pozemky pod týmito stavbami a nemá k nim prístup, alebo prikázanim stavieb do vlastníctva žalobcu ako menšinového spoluvlastníka, ktorý je súčasne aj vlastníkom pozemkov, na ktorých stoja predmetné stavby, porov. odsek 9 napadnutého rozsudku).

28. Vzhľadom k tomu, že žalovaná trvala na zriadení vecného bremena (práva cesty k stavbe) v prípade prikázania predmetných nehnuteľností (domu a hospodárskej budovy) do jej výlučného vlastníctva, súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku dôsledne vysvetlil a vysporiadal s jej navrhovaným postupom (porov. odsek 18 na ktorý odvolací súd odkazuje). Správne súd konštatoval, že podľa § 142 ods. 3 O. z. zriadiť vecné bremeno v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva možno len za predpokladu, že vyporiadanie sa vykoná spôsobom reálneho rozdelenia veci. Pri inom spôsobe vyporiadania, vrátane prikázania veci za primeranú náhradu jednému zo spoluvlastníkov, zriadiť právo zodpovedajúce vecnému bremenu rozhodnutím súdu nie je možné (na podporu svojej argumentácie označil rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo 53/2004, R 1/1989). S poukazom na legislatívnu zmenu (účinnú od 1.1.2008, kedy bolo novelou Občianskeho zákonníka zákonom č. 568/2007 Z. z. doplnené ustanovenie § 151o ods. 3) sa následne súd prvej inštancie zaoberal tiež zákonnými predpokladmi pre zriadenie vecného bremena spočívajúceho v práve cesty (v súvislosti s prikázanim nehnuteľností do vlastníctva žalovanej).

29. Posudzujúc aj kolíziu vlastníckych práv dotknutých subjektov, teda rozdielne vlastníctvo stavby (ktoré prislúcha stranám konania) a vlastníctvo pozemkov (patriace výlučne žalobcovi, nadobudnuté ešte pred zdedením stavby stranami konania a ktoré slúžia stavbám ako zastavané a príahlé), súd prvej inštancie dôvodne poukázal na zriadenie vecného bremena ako krajne núdzového riešenia (zriadením práva cesty

cez cudzí pozemok), vzťahujúcom sa na prípady, keď nemožno iným spôsobom zabezpečiť prístup vlastníka k stavbe. Podmienka, že prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak však nie je splnená (ako správne konštatoval súd prvej inštancie), ak vlastník príľahlého pozemku, ktorý má slúžiť ako cesta, ponúkol vlastníkovi stavby, že mu pozemok alebo jeho časť predá, zamení alebo že mu zriadi vecné bremeno cesty zmluvou za obvyklú cenu (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/1897/2004, R 32/2006).

30. Skutočnosť, že prístup zriadený cez cudzí pozemok na základe práva zodpovedajúceho vecnému bremenu môže byť pre stranu pohodlnejší alebo výhodnejší, nemôže mať pre rozhodovanie súdu význam. V posudzovanej veci žalobca ponúkol žalovanej zámenu pozemkov pod predmetnými stavbami t.j. domom a hospodárskou budovou, za časť susedného pozemku vo výlučnom vlastníctve žalovanej (parcela registra „C“, parc. č. 78/1), v dôsledku čoho by mala žalovaná zabezpečený riadny prístup k vyporiadavaným stavbám cez svoj pozemok, bez potreby zriaďovať vecné bremeno. Po tejto ponuke, v priebehu konania pred súdom prvej inštancie, však žalovaná previedla tento svoj susediaci pozemok darovacou zmluvou na svojho syna (s poukazom na právo disponovať so svojim majetkom podľa vlastnej úvahy), v dôsledku čoho sama zapríčinila, že prístup k stavbe nemá a ktorý mohol byť zabezpečený inak. Nebola preto podľa záveru súdu prvej inštancie splnená zákonná podmienka, že prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak, a ktorý postup súd prvej inštancie vyhodnotil aj ako absenciu skutočného záujmu žalovanej o predmetný dom (jeho užívanie a rekonštrukciu). Spravidlivé usporiadanie vzťahov strán sporu, podľa záveru súdu prvej inštancie, nemohlo potom viesť k zriadeniu vecného bremena, ale k prikázaniu domu žalobcovi ako menšinovému spoluvlastníkovi, ktorý je vlastníkom pozemkov pod stavbami a v konaní preukázal disponovaním finančných prostriedkov vo výške náhrady za spoluvlastnícky podiel žalovanej, určenej znaleckým posudkom (protistranou nenamietanou). Súd prvej inštancie prihliadal aj skutočnosť, aby sa prikázaním veci vytvorili priaznivé podmienky pre nerušené využitie veci (zriadením vecného bremena by mohlo dochádzať k vzniku nových sporových situácií medzi stranami konania).

31. Odvolacia námietka žalovanej týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, jeho nepreskúmateľnosti a nevysporiadania sa s relevantnými námietkami žalovanej, preto nebola opodstatnená a odvolací súd k nej uvádza nasledovné:

32. Strana konania má právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu (porov. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2MCdo/7/2009).

33. V posudzovanej veci súd prvej inštancie uviedol rozhodujúci skutkový stav, stanoviská procesných strán v prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad, pričom vyvodil vecne správne závery.

34. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces, treba považovať taký nedostatok rozhodnutia súdu, keď rozhodnutie neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo/98/2017), čo nebol daný prípad.

35. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (porov. rozhodnutie ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 252/04). Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (porov. rozhodnutie ÚS SR sp. zn. I. ÚS 50/04, uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/61/2010).

36. Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/106/2010, RUIS R Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani v. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

37. Odvolací súd na doplnenie vecnej správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie sa vysporiada s odvolacími námietkami žalovanej, avšak nedošlo k takej vade konania, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a nedošlo ani k porušeniu procesných práv žalovanej v takej miere, že by bolo porušené právo na spravodlivý proces, prípadne iné právo garantované Ústavou SR, či Listinou základných práv a slobôd alebo Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nemohol tu obstať poukaz žalovanej v odvolaní, že reálnemu odôvodneniu merita veci súd prvej inštancie venoval 2,5 strany, keďže tak učinil aj na stranách 4 až 5 (odsek 6 až 9, 11) a následne na strane 11 až 13 (odsek 17 až 22).

38. K odvolacej námietke žalovanej poukazujúcej na spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva o nadobudnutí polovice (1/2) predmetných nehnuteľností dedením, v dôsledku započítania hodnoty darov poručiťľa v prospech žalobcu ako druhého dediča je potrebné uviesť, že obidve strany konania (žalobca i žalovaná) nadobudli spoluvlastnícky podiel k predmetným nehnuteľnostiam dedením (teda rovnakým spôsobom nadobudnutia), pričom veľkosť spoluvlastníckych podielov (ktorá bola rozdielna) predstavovala jedno zo zákonných kritérií vyporiadania podielového spoluvlastníctva. Súd prvej inštancie sa s poukazom na vyššie uvedené (porov. odsek 26 až 30 tohto rozhodnutia odvolacieho súdu) vysporiadal so zákonnými kritériami, pričom účelne využitie veci bolo v pomeroch konkrétnej veci potom rozhodujúce.

39. Žalovaná v odvolaní namietala, že súd prvej inštancie sa nezaoberal kritériom násilného správania podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom okrem troch výnimiek, kedy len parafrázoval žalovanú alebo jej právneho zástupcu (poukazujúc na výrok žalobcu, vyslovený po ukončení dedičského konania, že dom podpáli, a došlo tiež k odpíleniu rozvodov i k odcudzeniu kotla).

40. Hľadisko účelného využitia veci (porov. odsek 26 tohto rozhodnutia odvolacieho súdu) patrí k normám s relatívne neurčitou hypotézou, ktorá prenecháva súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade sám vymedzil hypotézu právnej normy, ako tomu bolo i v prejednávanej veci. Záver súdu prvej inštancie v uvedenom smere nebolo tak možné hodnotiť ako zjavne neprímeraný alebo nedostatočne odôvodnený.

41. Pod zohľadnením násilného správania niektorého zo spoluvlastníkov je potrebné rozumieť fyzické ale aj psychické násilie, predovšetkým vo vzťahu k inému spoluvlastníkovi.

42. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že súd prvej inštancie nepovažoval kritérium násilného správania spoluvlastníka vo vzťahu k preukázaným okolnostiam prípadu v danej veci za naplnené. Nenávistné prejavy označil za vzájomné a preto na nich neprihliadal. Žalobca svoje správanie odôvodňoval reakciou na konanie protistrany, nepravdivé obviňovanie žalovanou na sklonku života rodičov a po ich smrti v priebehu dlhotrvajúcich dedičských konaní po zomrelých rodičoch (od roku 2009 do roku 2015). Žalobca nepopieral ani odmontovanie rozvodov, ktoré odôvodnil vypustením vody zo systému kúrenia, s cieľom jeho zabezpečenia pred roztrhnutím rozvodov vody v prípade mrazov. Fotodokumentácia predložená žalovanou, podľa tvrdenia žalobcu, dokumentovala stav po odmontovaní plynomeru zamestnancami SPP pre dlhodobé neplatenie odberu po smrti rodičov. Na rozvodových trubkách zachytených na fotodokumentácii sú rozšróbované spoje trubiek za účelom vypustenia systému kúrenia a použitím nového tesnenia bolo možné podľa tvrdenia žalobcu systém kúrenia sfunkčniť. Pokiaľ ide o odcudzenie kotla, ako majetkovú trestnú činnosť, nie násilnú trestnú činnosť voči žalovanej, vyhodnotil uvedené konanie žalobcu súd prvej inštancie už v odôvodnení prvého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Spoločným znakom takéhoto správania žalobcu boli vážne konflikty a spory medzi súrodencami, ku ktorým začalo dochádzať v súvislosti s delením rodičovského majetku, pričom vzhľadom na závery súdu prvej inštancie nebolo natoľko závažné, aby dosahovalo intenzitu, pre ktorú by bolo možné jeho následky preferovať do tej miery, že by predchádzalo kritériu účelnejšieho využitia veci.

43. Pri rozhodovaní o vyporiadaní spoluvlastníctva bolo potrebné zobrať do úvahy, že ide o právnu úpravu s relatívne neurčitou hypotézou, ktorá prenecháva súdu, aby v konečnom dôsledku sám vymedzil hypotézu právnej normy a v rozhodnutí zohľadnil skutočnosti, ktoré v súhrne považoval za rozhodné pre vyporiadanie. Kritéria uvedené v ustanovení § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemusia všetky

predstavovať hľadiská rozhodujúce, pričom otázka, komu bude vec prikázaná, záležala na vyhodnotení relevantných okolností prípadu v tej ktorej veci súdom.

44. Pokiaľ žalovaná v odvolaní uviedla, že rozporuje tvrdenie o návšteve predmetného domu od vyhlásenia prvoinštančného súdneho rozhodnutia dva alebo trikrát je potrebné uviesť, že súd prvej inštancie i s poukazom na závery znaleckého posudku vychádzal z preukázanej skutočnosti, že predmetný dom chátra a vyžaduje urýchlenú rekonštrukciu (súdna znalkyňa konštatovala v znaleckom posudku, že rodinný dom bol neobývaný a neudržiavaný viditeľne dlhodobo a technický stav stavby je na hranici svojej životnosti).

45. Nebola opodstatnená odvolacia námietka žalovanej, že súd prvej inštancie sa nezaoberal pokynmi v zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu (sp. zn. 10Co/67/2020 zo dňa 27.10.2021, s poukazom na odseky 9 a 16). Súd prvej inštancie sa v zmysle inštruktívnych pokynov primárne zaoberal výškou podielov spoluvlastníkov a účelným využitím veci, ako základnými zákonnými kritériami vyporiadania podielového spoluvlastníctva (porov. odsek 8, 9, 19, 22 napadnutého rozsudku), prihliadajúc aj na ďalšie relevantné okolnosti prípadu (uvedené v odseku 6, 22 napadnutého rozsudku, ktoré považoval za rovnocenné, keďže zdedený dom po rodičoch žiadna zo sporových strán neužíva, v súčasnosti chátra, obidvaja súrodenci avizujú jeho následnú rekonštrukciu, postupné zveľaďovanie a užívanie, obaja tvrdili, že do nehnuteľnosti čiastočne investovali). Teda z napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že sa prioritne zaoberal zákonom stanovenými hľadiskami pre vyporiadanie spoluvlastníctva, t. j. kritériom výšky podielov a účelného využitia veci, až po vyhodnotení ktorých pristúpil k ďalším relevantným okolnostiam prípadu, vyhodnocovaných v (ne)prospech jednotlivých strán konania (porov. odsek 22, v ktorom súd odôvodňoval prihliadanie na ďalšie skutočnosti, a to kto bol iniciátorom sporu, petit žaloby, záujem o mimosúdne vyriešenie sporu, skutočný záujem o rodičovský dom, disponovanie s finančnou náhradou). V súvislosti s výkladom pojmu „účelné využitie veci“ v prípade obytných domov, bolo potrebné v danom prípade vychádzať z odborného posúdenia stavu predmetného domu v znaleckom posudku, podľa záverov ktorého sú mnohé prvky dlhodobej i krátkodobej životnosti značne poškodené, niektoré v havarijnom stave, najmä stav zvislých nosných konštrukcií, stav hydroizolácii, omietky, výplňové konštrukcie, chýbajúce vybavenie kúpeľne, pravdepodobne nefunkčný kotol na kúrenie, v časti suterénu navlhnuté murivo z dôvodu nedostatočnej, resp. žiadnej hydroizolácie, podlahy suterénu vykazovali výrazné zavlhnutie, v interiérovej časti prízemia viditeľné zavlhnutie na viacerých stropných častiach z dôvodu zatekania strechy, resp. na zvislých konštrukciách v časti okolo komínového telesa a pod. V dôsledku uvedeného stavu nebolo možné posudzovať predmet sporu ako štandardne obývaný rodinný dom, ale ako chátrajúcu nehnuteľnosť, vyžadujúcu urýchlenú rekonštrukciu (porov. odsek 22 napadnutého rozsudku), pričom aplikácia kritéria schopnosti uvedenia nehnuteľnosti do potrebného stavu a docieľiť využitie úžitkovej hodnoty, vyznievala rovnocenne (porov. ods. 6, 22 napadnutého rozsudku; obidvaja spoluvlastníci tvrdili, že do nehnuteľnosti čiastočne investovali a nebolo sporné, že ako rodičovský dom ho obidvaja aj obývali).

46. Nemohol potom obstať ani poukaz žalovanej v odvolaní na odseky 31 a 32 zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu, keďže súd prvej inštancie vyhodnotil výsledky dokazovania v súlade s prejednacou zásadou civilného sporového konania, v ktorom bol limitovaný skutkovými tvrdeniami strán sporu a aplikoval jednotlivé zákonom stanovené kritériá pre vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, primárne uvedené v ustanovení § 142 ods. 1 O. z., ako i prihliadal na všetky ďalšie relevantné okolnosti prípadu. Odvolací súd opätovne poukazuje na vyššie uvedené odôvodnenie (porov. odsek 32 až 36 tohto rozhodnutia odvolacieho súdu), keďže absencia zásadných dôvodov objasňujúcich závery súdu prvej inštancie, ktoré viedli k meritórnemu rozhodnutiu, preukázaná nebola, a to ani vo vzťahu k obrane strany konania.

47. Skutočnosť, že iniciatívu k mimosúdny rokovaniam, k zámene pozemkov, vyvinul súd prvej inštancie a nie žalobca, ktorý podľa tvrdenia žalovanej len prevzal a stotožnil sa s návrhom na mimosúdne riešenie sporu (podaním návrhu na zmenu pozemkov žalovanej), nebola relevantná. Podstatnou bola skutočnosť, že žalobca prejavil vôľu k mimosúdnu riešenie sporu, v rámci ktorého by žalovaná získala prístup k predmetným stavbám bez nutnosti zriadenia vecného bremena (práva cesty cez pozemok žalobcu). Podľa § 179 ods. 2 CSP súd sa má pokúsiť o vyriešenie sporu zmierom. Na vecne správny záver súdu prvej inštancie nemala vplyv ani skutočnosť (na ktorú poukazovala žalovaná), že hoci obidve strany konania boli zaviazané k predloženiu znaleckého posudku, rozsudok je založený na základe znaleckého posudku, ktorý predložila len žalovaná.

48. K poukazu žalovanej v odvolaní, na tvrdenie žalobcu, že chce predmetný dom rekonštruovať a následne ho darovať synovi je potrebné uviesť, že podľa zápisnice o pojednávaní zo dňa 11.4.2022 (č.l. 275) žalobca má záujem rodinný dom užívať s manželkou (sú rozhodnutí dom rekonštruovať) a darovať sa rozhodli synovi svoj rodinný dom. Žiada sa dodať, že realizáciu ďalších zámerov v súvislosti s predmetným domom do budúcnosti nebolo možné verifikovať, či na strane žalobcu alebo žalovanej (ktorá poukazovala na účelovosť zmeny v tvrdeniach žalobcu vo vzťahu s ďalšou dispozíciou predmetnej nehnuteľnosti a žalobca poukazoval na zámer žalovanej predmetné nehnuteľnosti predať).

49. Pokiaľ žalovaná v odvolaní namietala, že do nehnuteľností čiastočne investovali obidve strany, tak z odseku 6 napadnutého rozsudku vyplýva konštatovanie o tvrdeniach obidvoch spoluvlastníkov, že do nehnuteľností čiastočne investovali (nie preukázanie uvedenej skutočnosti) a vzhľadom na stav predmetného domu, posúdený v znaleckom posudku (porov. odsek 44 a 45 tohto rozhodnutia odvolacieho súdu) ako dom schátralý a dlhodobo neudržiavaný, s technickým stavom na hranici životnosti, tvrdenie žalovanej nebolo spôsobilé byť rozhodujúcim kritériom v súvislosti s prikázaním veci jednému z podielových spoluvlastníkov.

50. Hodnotenie dôkazov podľa § 191 Civilného sporového poriadku prislúchalo súdu, v dôsledku čoho nemohla obstáť námietka žalovanej v odvolaní o nepodloženom závere súdu prvej inštancie, ktorý vyhodnotil prevod pozemku, ktorého časť navrhoval žalobca zameniť (s cieľom umožniť žalovanej prístup k predmetným stavbám bez nutnosti zriadenia vecného bremena) ako nezáujem žalovanej dohodou vyriešiť majetkové pomery a narušené vzťahy medzi súrodencami.

51. Žalovaná v odvolaní namietala žalobcom spomenutý pojem dedovizeň, ktorý však bol bez akéhokoľvek vplyvu na rozhodnutie súdu prvej inštancie. Potvrdila v odvolaní skolaudovanie predmetného domu v roku 1965/1996, v dôsledku čoho nemožno považovať za absurdné tvrdenie žalobcu, že sa vzhľadom na svoj vek mohol podieľať na stavebných prácach domu. K argumentu žalovanej, že opravu stavieb žalobca nezabezpečoval, je opätovne potrebné poukázať na schátralý a havarijný stav predmetného domu v spoluvlastníctve žalobcu a žalovanej. K výroku žalobcu ohľadom predmetného domu po ukončení dedičského konania, odvolací súd poukazuje na vyššie uvedené odôvodnenie (porov. odsek 42). Ak žalovaná argumentovala, že syn ako i dcéra žalobcu bývajú v inom meste, tak žalobca poukazoval na dlhodobé bývanie žalovanej v meste H..

52. Odvolacia argumentácia žalovanej o mylnom konštatovaní súdu, týkajúcom sa podmienky, že prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak, ktorá nie je splnená ak vlastník príahľého pozemku, ktorý má slúžiť ako cesta, ponúkol vlastníkovi stavby, že mu pozemok alebo jeho časť predá, zamení alebo že mu zriadi vecné bremeno cesty zmluvou, za obvyklú cenu, nebola dôvodná. Žalovaná potvrdila aj v odvolaní, že žalobca navrhol zmenu pozemkov pod predmetnými stavbami (parcelné č. 79/1, 79/2 a 79/3) za časť susediaceho pozemku vo vlastníctve žalovanej (parcelné číslo 78/1), ktorým by došlo k vyriešeniu prístupu žalovanej k predmetným stavbám. Na uvedený návrh však žalovaná reagovala prevodom tohto pozemku v jej vlastníctve na syna, trvajúc na zriadení vecného bremena. V dôsledku uvedeného bol tak znemožnený prístup žalovanej k predmetným stavbám. Ak súd prvej inštancie vyhodnotil uvedené správanie žalovanej (porov. odsek 30 tohto rozhodnutia odvolacieho súdu), ako pre ňu výhodnejší postup, nemožno ho považovať za nesprávne.

53. Nebolo možné prijať argument žalovanej v odvolaní, že napadnutým rozsudkom došlo k vytvoreniu podmienok k ďalším sporom (vzhľadom na vlastníctvo pozemku parc. č. 78/1 syna žalovanej), keď k zmene vlastníckych pomerov (prevodom vlastníckeho práva žalovanej na syna), došlo pred rozhodnutím súdu prvej inštancie. Odvolacia námietka o nevysporiadaní sa s návrhom žalovanej na zriadenie vecného bremena nebola dôvodná. Súd prvej inštancie v odsekoch 17 až 22 napadnutého rozsudku sa návrhom žalovanej na zriadenie vecného bremena v súvislosti s prikázaním predmetných nehnuteľností do jej výlučného vlastníctva náležite zaoberal a svoje právne úvahy v uvedenom smere dôsledne ozrejnil.

54. Žalovaná v odvolaní v súvislosti s poukazom na rozhodnutie Ústavného súdu SR, ktorý rozhodoval o prietahoch v prvoinštančnom konaní, nekonkretizovala aký procesný postup súdu prvej inštancie vo vzťahu k napadnutému rozsudku nebol naplnený (k akej procesnej vade malo dôjsť).

55. Hoci bol rozsudok súdu prvej inštancie odvolacími námietkami v odvolaní napadnutý v časti vyporiadania podielového spoluvlastníctva (II.), nie aj v časti o zrušenie spoluvlastníctva (I.), ide o závislé výroky, čo sa prejavuje tým, že nemôže samostatne nadobudnúť právoplatnosť výrok o zrušení spoluvlastníctva a samostatne výrok o jeho vyporiadaní. Preto v prípade odvolania odvolací súd bol povinný preskúmať celý výrok rozhodnutia súdu vo veci samej. Závislosť výrokov sa vzťahovala aj na výrok o vyplatení náhrady za spoluvlastnícky podiel žalovanej (III.), ako aj na výrok o náhrade trov konania (V.).

56. Podľa § 388 CSP odvolací súd prvý výrok (I.) rozsudku súdu prvej inštancie zmenil výlučne z formálnych dôvodov, keďže súd prvej inštancie správne rozhodol o zrušení podielového spoluvlastníctva strán sporu, avšak opomenul vymedziť premet podielového spoluvlastníctva, ktorým boli predmetné nehnuteľnosti, t.j. dom súpisné číslo XX, na pozemku parcela registra „C“ parcelné číslo 79/2, v katastrálnom území D. E., obec D. E., okres Trnava, zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX Okresného úradu Trnava, katastrálny odbor a hospodárska budova na pozemku parcela registra „C“ parcelné číslo 79/3, v katastrálnom území D. E., obec D. E., okres Trnava, zapísaná na liste vlastníctva č. XXXX Okresného úradu Trnava, katastrálny odbor.

57. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v druhom výroku (II.) o prikázaní nehnuteľností do výlučného vlastníctva žalobcu ako vecne správny potvrdil. Týkalo sa to aj tretieho výroku napadnutého rozsudku (III.) o uložení povinnosti žalobcovi zaplatiť žalovanej náhradu za spoluvlastnícky podiel, keďže odvolacie námietky voči tomuto výroku žalovaná nevzniesla.

58. Potvrdzujúci výrok odvolacieho súdu sa vzťahoval aj na piaty výrok napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie (V.), voči ktorému výrok žalovaná odvolacie námietky tiež nepodala. Súd prvej inštancie rozhodol o náhrade trov konania podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP, vzhľadom na plný úspech žalobcu v spore, v dôsledku čoho vznikol žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči protistrane v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia podľa § 262 ods. 2 CSP samostatným uznesením.

59. Z dôvodu, že žalobca bol úspešný aj v odvolacom konaní, podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP vznikol dôvod na rozhodnutie o náhrade trov odvolacieho konania, a to tak, že žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

60. Žalovaná odvolaním napadla aj štvrtý výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie (IV.) o zamietnutí návrhov žalovanej na uloženie poriadkovej pokuty zástupkyňi žalobcu zo dňa 23.6.2023 a zo dňa 26.6.2023 (voči ktorému taktiež nekonkretizovala odvolacie námietky).

61. Podľa § 355 ods. 2 CSP je proti uzneseniu súdu prvej inštancie prípustné odvolanie, ak to zákon pripúšťa.

62. Podľa § 386 písm. c) CSP, odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné.

63. Citované ustanovenie stanovuje zásadu, podľa ktorej proti uzneseniam súdu prvej inštancie je možné podať odvolanie, pokiaľ je výslovne ustanovené, že odvolanie prípustné je. V súčasnosti účinný Civilný sporový poriadok uvádza taxatívny výpočet uznesení, proti ktorým odvolanie prípustné je (§ 357 CSP), pričom rozhodnutie, ktorým boli zamietnuté návrhy na uloženie poriadkovej pokuty, do takéhoto výpočtu nepatrí. Ak teda Civilný sporový poriadok v prípade konkrétneho rozhodnutia prípustnosť odvolania nezakladá, odvolanie je neprípustné (na uvedené nemá vplyv, či odvolanie podá osoba na to oprávnená - strana konania).

64. S poukazom na vyššie uvedené, z dôvodu, že odvolanie žalovanej smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému zákon odvolanie neprípúšťa, odvolací súd odvolanie žalovanej proti štvrtému výroku rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhov žalovanej na uloženie poriadkovej pokuty (IV.) podľa § 386 písm. c) CSP odmietol.

65. Rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.